

הגיליון מוקדש
לעילוי-נשמתו של מורי-
חמי, אשר אהב את התורה
בכל ליבו, נפשו ומאודו,
הרב יוסף ב"ר אברהם ז"ל.
ת. נ. צ. ב. ה.

פרשיית השבוע

מגזין להגות והסברה יהודית

עד דלא ידע בין אשכנזי לספרדי...

אמר רבא: מייחב איניש לבסומי בפוריא עד
דלא ידע בין 'ארור המן' ל'ברוך מרדכי'

(גמרא מגילה ז, ב)

בדור של אנשים שיודעים ה-כ-ל ומבינים בה
כ-ל, הסיפור המעורפל כערפל צפתי, עם
טרמפ ואיראן מביא אותנו למצב של בוש
וכלימה.

פתאום אנחנו לא יודעים כלום. פשוט כלום.
אין לנו מושג מה באמת הולך לקרות - מה
התכניות המבצעיות עם מטוסי F-22 והאם
הסיבה שעדיין לא תוקפים היא בכלל משום
שחמינאי נמצא בבונקר הלא-מתאים לתקיפה
והכוחות המבצעיים רק מחכים לתזמון מוצלח
יותר, נגיש יותר.

השנה, סיפור המגילה במדי ופרס, המתחבר
כמו פאזל אך בשעתו מלא אי-בהירויות, מתחדד
לו היטב אל מול מה שמתרחש בפרס בת-ימינו.
אין בפנינו את התמונה המלאה, איננו באמת
יודעים מה אינדיציה למה, כי הרי במהלך
החודשיים האחרונים היו גם היו כמה ימים
שנראו טרופים, ימים שבהם ממשלות קראו
לאזרחיהם לעזוב את איראן "מיד".

התפיסה הזו מהווה המחשה חיה לחובת
האדם להשתכר בפורים "עד שלא ידע בין ארור
המן לברוך מרדכי". גם כשאתה רואה טרגדיה
ל"ע, בבחינת "ארור המן", אינך יודע באמת מה

טיבה. אין בפניך את התמונה האלוקית המלאה
והנעלמת. ייתכן וזהו "ברוך מרדכי". אתה במצב
של אי-ידיעה. וכאן, כאשר הידיעה האנושית
מתערפלת, האמונה האבסולוטית מתחדדת לה
יותר ויותר.

□□□

ועדיין ב"עד דלא ידע".

אתקשה שלא לשתף אתכם בתובנה שצפה
ועלתה בקרבי ברגעי טשטוש קלים מלאי
התרוממות-הרוח של פורים.

הייתי אז בבית-הכנסת ההמוני בעולם -
'איצקוביץ' בבני-ברק כתום הפורים, לקראת
'קבלת שבת'. וזה בהחלט הרגיש משהו אחר.
לא די בכך שיהודים מכל גווי-הקשת נקבצו
ובאו לכאן - כמידי יום ביומו - הפעם הם גם
שוררו יחד בשירה לווהטת וסוחפת במשך דקות
ארוכות. הרגשת שם שהלב נפתח לרווחה מזה
לזה. בחסות היין - אהבת ישראל נשפכת
ושופעת 'עד דלא ידע'..

ראיתי זה לצד זה שני חסידי ברסלב בעלי
תשובה, שני ליטאים וגם חסידים וספרדים,
מקפצים בעליזות בשירת 'בואי בשלום' בניגון
'והיא שעמדה' הקלאסי מתוך להט ודבקות
עצומה, במשך עשר דקות. כמו שאינם יכולים

**באמצעות היין הטוב
- נוצרת אווירה של
אהבת חברים בין
כלל שבטי ישראל...**

לעצור מלהביע את רחשי ליבם הגועש אהבה
לשבת-קודש נועם הנשמות. את הדבוקה הזו
ראיתי בעבר בעיקר בכותל המערבי של ליל
שבת שמתעטף באחדות ישראל לבורא כל
עולמים בשעת. השבת - זמן של "כנסת
ישראל" כולה - איחדה את כולם כמקשה אחת.

□□□

ואז, כטוב ליבי ביין, חשבתי:

אם תמצי לומר, מצוות משתה היין בחג
הפורים הנה חלק מהמצווה הכללית של הרבות
אחוה ורעות עליה דיבר - כנודע - בעל המנות
הלוי.

שכן כאשר אדם לוגם מיינו - ה'מכובדות'
שיוצר האגו מתמוססת לה ואת מקומה
מחליפה אהבת-חברים עמוקה. אין מחיצות של
'אני'. עכשיו, כולם חברים. כולם מחבקים זה
את זה. המעיינות היותר-פנימיים מקבלים
ביטויים. גדולה לגימה שמקרבת.

וכשהשמעתי לאבי מורי שליט"א את
הרעיון דווקא בסעודת ליל שבת-קודש
שלאחרי משתה היין, הוסיף, תיבל והטעים
כדרכו בקודש מימים-ימימה.

"אם אמרת כך" - הצביע אבא בחיוניות -
"נוכל להבין את הדגש של חז"ל: 'עד דלא ידע
בין ארור המן לברוך מרדכי'. לכאורה היו
צריכים לומר: 'עד דלא ידע בין המן למרדכי' -
כלומר שהדעת מתערפלת והטשטוש גובר.
אולם חז"ל באו להדגיש כפי שאמרת: שהיהודי
שמתרומם עם היין כבר לא מוצא לעצמו
אויבים, וכי הוא מרגיש שה'המן' שהוא 'ארור'
אצלו כל השנה - עכשיו הוא 'ברוך'.. כולם
חברים. כולם אוהבים זה לזה".

מנות! איזה מרגש! המזגית שלי בישיבה היה אומר שפורים זה זמן טוב להגיד לחבר: 'אני אוהב אותך'. כל השנה אנחנו לא אומרים את זה למרות שזה יכול להיות בן-אדם.

■ ■ ■

למה באמת אנחנו לא אומרים? למה אנחנו לא מפרגנים? כי קשה לנו.

חשבתי לעצמי: למה זה באמת קשה לנו? למה קשה לנו לבוא לאבא ואמא ולהגיד להם "אני אוהב אותכם". למה קשה לנו להביע לחבר רגשי-אהבה?

תבין, רגשי אהבה שייכים למחלקת רגשות חולשה! למה קשה לנו לפרגן? למה קל לנו לעקוץ תמידים כסדרן? כי עוקץ זה שייך למחלקת החזקה, משא"כ פרגון ואהבה זה שייך למחלקת החולשה. בעצם צריך להסכים להרגיש חלש.

יש כאלו שנמצאים כל-כך עמוק בקושי להרגיש חלש, עד כדי כך שהם קוראים את השורות האלו ואומרים לעצמם, להביע אהבה? לא רוצה! הוא עד כדי כך מתקשה לאהוב חברים עד שהוא הגיע למצב שהוא מספר לעצמו שהוא לא צריך חברים יותר-מידי... סתם מיותר.

■ ■ ■

יש הרבה מה לדבר על 'חברה' בעזרת השם בעלונים הבאים, אבל מה שבטוח שאנחנו יצורים חברותיים. אדם זקוק לחברה כמעט כמו אוויר לנשימה! ומי שלא זקוק לחברה יש לזה הגדרה עם שלוש אותיות באנגלית... אתה זקוק לחבר, אבל לא רק כדי שיהיה לי עם מי לנעיס אחרי מעריב על חוק הגיוס, אלא אתה זקוק לחבר בשביל שישמע אותך.

לאחרונה יצא עלון של הרה"ג ר' אהרון יונגרמן שליט"א, עלון עמוס תוכן יקר-ערך: הוא כתב שם משפט שזעזע אותי, אבל זעזוע של ת"ק פרסה על ת"ק פרסה. העלון שלו עוסק ברפואה בעין ההלכה. תקשיב מה הוא כתב שמה. "בעבר לא היה צריך פסיכולוגים כיון שכל אחד היה עושה לשני אתה העבודה...."

זה מבקיל וגורא! בעצם, מה זה פסיכולוג? עשר אחוז ידע, תשעים אחוז "אוזן". בעצם, חבר טוב ואמיתי, חבר לחיים יכול להיות פסיכולוג!!! זה בעצם המטרה של חבר, ומדהים לראות שכל המלל הגבוה הזה, קמוץ במשפט אחד ממשלי י"ב כ"ה "דאגה בלב איש ישיחנה". ובמשנה באבות "קנה לך חבר". הכל נמצא במקורות שלנו!

אנחנו משלמים עוד מליון שקל לדירה בבני ברק ולא בעפולה או באופקים כי ה'חברה' שלנו נמצאת בבני ברק, או בירושלים. אני רק רוצה שתראה כמה ה'חברה' היא חלק מחיינו. לא שווה להשקיע בחברה?

א. י. פ.

קריאת מגילה - קריאת הלל?

בגמרא במסכת מגילה (יד, א) למדנו: אין קורין 'הלל' בחג הפורים - משום דקרייתא זו הלילא (- בקריאת המגילה מקיימים את עניין קריאת ההלל).

ויש להבין: הלא כללו חז"ל (סוטה ח, א) כי "אין עושים מצוות חבילות חבילות", ומעתה יש להבין, האין ניתן לקיים בבת-אחת גם מצוות קריאת המגילה וגם מצוות קריאת ההלל? (ואילו לדעות הסבורות כי קריאת המגילה באה במקום מצוות ההלל - נחא. אולם לדעות שבזו עצמה מתקיימת מצוות ההלל, תמוה).

ונראה להסביר, שאין האיסור אלא לעשות שני מצוות כאחד, היינו - לבצע שני פעולות שונות. אכן מותר בהחלט לקיים בפעולה אחת שני מצוות.

רמז לדבר, ניתן למצוא בנוסח חז"ל: "אין עושים מצוות חבילות חבילות", ולא אמרו: אין מקיימים...."

אכן נראה עוד ליישב, לאור מה שכתבנו בעבר, כי מצוות ההלל של פורים ייחודית היא, ומעיקרה נועדה לביטוי בצורת הסתר במגילה, בדיוק כמו שהנס עצמו היה נסתר וסמוי, והיינו שצורת ההודאה היא בהתאם לאופי הנס (ראה בספר 'פחד יצחק' שהרחיב בזאת, והוא נפלא).

ומעתה נראה, שכל שצורת המצווה היא בקריאת המגילה, שוב אין כאן מצוות נפרדות המתחברות להן לאגודה אחת, אלא מצווה נוספת התלויה בנשמתה בחברתה. והבן.

עוד יראה לבאר, לאור מה שכתבו ה'תוספות' (מסכת מועד קטן ח, ב) כי העילה שאין עושים שני מצוות ביחד, משום שנדרשת כוונה לכל אחת ואחת, ואחדותם מערערת זאת.

בהיות ובקריאת ההלל של פורים לא שמענו שישנה מצוות כוונה, ושוב אין בכך עילה לשלילה. והבן.

הפנקסו של החנוך

דילמות הינוכיות אקטואליות

פורים - זמן

לסיום סכסוכים

יום של אהבה: מה המקביל לפורים ויום-הכיפורים? זווית אחרת ומפתיעה

גיליון 'לעורר ליבי'

ידידי, גאון חכמת הנפש ואיש החינוך הנודע הרה"ג רבי יחיאל פליסקין שליט"א הביא בדיוורו החינוכי הקבוע - מעשה נפלא.

המעשה היה בבת-סמינר שביקשה מהוריה רשות לנסוע עם חברות להחלקה על קרח במקום שאינו נפרד לגברים ונשים. לא היה זה מקום של פריצות והוללות, המחכימים. מהו פשרו של הרעיון כי 'פורים ככיפורים'? חשבתי על דרך רמז:

פורים זה זמן לסיים סכסוכים. להשלים עם חברים. לחזור להיות אוהבים! כמו ביום כיפור אז אנחנו מבקשים סליחה מאבא, ומהבנים שלו (מהאחים שלנו) צורה של 'יראה; אך בפורים מתקרבים זה לזה בצורה של אהבה.

פורים זה זמן של אהבה! אהבה של בין אדם למקום, ואהבה שבין אדם לחבירו. מהיכן אני יודע? בין אדם למקום, כתוב שבפורים קיבלנו את התורה מאהבה. בין אדם לחבירו, כתוב שיש מצווה של משלוח מנות איש לרעהו. שים לב שהמצווה הזו חלה על בחורים אפילו שהם סמוכים על שולחן אביהם, בשונה מחנוכה שהמצוות הדלקת נרות היא רק על בעל הבית, (מעיקר הדין, לא על מהדרין מן המהדרין) כאן המצווה היא לא שהבית יפרסם את הנס, אלא שה'לב' יתחבר ל'לב' חבירו. בעצם המצווה של פורים היא 'אהבה', במישור של בין אדם למקום כל הפושט יד נותנים לו. ובמישור של בן אדם לחבירו, ע"י משלוח מנות.

■ ■ ■

אני זוכר שכשהייתי ילד בכיתה ה' הגעתי הביתה בפורים, ואמא שלי אמרה לי: "זאבי בא לכאן מקודם, הוא הביא לך משלוח מנות".

עד היום אני זוכר את ההרגשה הטובה שהייתה לי, מישהו בחר להביא לי משלוח

בכל שבת לאחר תפילת מוסף בישיבה - פתח וסיפר - היה הגרב"צ פלמן בא לחדרו בישיבה, ומברכו בברכת "גוט שבת", מתעניין מעט בשלומו, וממשיך אל שאר החדרים של הגלמודים שהיו בישיבה. וכך עבר אצל כולם, ומכולם יצא בהרגשה טובה ונעימה, בכך שהנעים להם את יום השבת.

שבועיים לפני פורים כאשר הגיע הגרב"צ פלמן כדרכו ביום השבת אל ר' ישראל מאיר, שאל את ר"מ כמסיח לפי תומו אם הוא יודע מהם הממתקים המוצלחים ביותר, שכיון שרוצה לקנות לבנו ממתק איכותי לכן הוא שואל אותו איזה ממתק הכי-טעים שכדאי לקנות אותו.

ר' ישראל מאיר השיב, שהוא לא "מייבין" גדול בממתקים ויתכן שיש כאלו שמכירים את השוק הזה יותר טוב ממנו, אבל לדעתו הוופלים של חברת 'מן' בטעם לימון הם מאוד טעימים ומשובחים, וגם סוכריות בטעם פירות של חברה מסוימת הם בטעם מתוק מאוד מוצלח. הגרב"צ פלמן הודה לו על דבריו והמשיך בדרכו.

עברו שבועיים והגיע יום הפורים. בפורים השכם בבוקר מיד לאחר התפילה וקריאת המגילה בא הגרב"צ פלמן אל ר' ישראל מאיר להביא לו משלוח מנות, והביא לו בשקית את הוופלים והסוכריות שאמר לו לפני שבועיים שהם טעימים, ועוד כמה דברי מתיקה משובחים, כאשר ר"מ פתח את משלוח המנות וראה את הדברים הללו, הבין מיד למפרע מה היתה כוונת השאלה לפני כשבועיים בשאלה מהם הממתקים הטעימים.

אלא שכדי לאמת את דבריו הלך מיד אל החדרים של שאר הגלמודים שגרו בישיבה, ושאל אותם איזה משלוח מנות הביא להם הגרב"צ פלמן, והוא רואה שכל אחד קיבל דברים אחרים, לא ראי זה כראי זה - הצד השווה שבהם שכל אחד קיבל את הדברים הערבים עליו במיוחד.

כשראה כך שאל אותם האם הגרב"צ פלמן לפני שבועיים שאל אתכם מהו הממתק הכי-טעים, וכאשר כל אחד השיב בחיוב, והתבונן במשלוח מנות שקיבל הבין מה היה מטרת השאלה...

סיים ר' ישראל מאיר את סיפורו ואמר לעמיתו לשיחה: "אתה רואה מיהו ר' בן ציון פלמן, בשקט ובהצנע נתן לכל אחד את הדברים הערבים עליו, ואילולי אני תפסתי את זה אף-אחד בעולם לא היה יודע מכך..."

לתשומת-ליבכם!

מהדורת הדפוס מצומצמת! ניתן

לקבל את הגיליון למייל ללא

תמורה בשליחת דוא"ל לכתובת:

abyisrael@gmail.com

תחבולה בפנימייה

... אבל לדעתו הוופלים של חברת 'מן' בטעם לימון הם מאוד טעימים ומשובחים, וגם סוכריות בטעם פירות של חברה מסוימת הם בטעם מתוק מאוד-מוצלח...

בראשיתה של ישיבת פוניבז' הביא מרן הגרי"ש כהנמן זצ"ל - הרב מפוניבז', אל הישיבה כמה אנשים גלמודים שניצלו מגיא ההריגה בשואה האיומה, ונתן להם חדרים לישון בהם בפנימייה. הישיבה הייתה להם לבית גשמי ורוחני, ואת כל מחסורם מצאו בתוך הישיבה.

הגרב"צ פלמן יחד עם התמדתו הגדולה בתורה, דבק במידת החסד והיה תמיד מתייחס לאותם גלמודים במאור פנים מיוחדת, והשכיל לתת לכל אחד מהם את היחס המיוחד לפי טבעו וענינו. כל אחד שמע ממנו מילה טובה שעודדה את רוחו, ונתנה לו את הכח להמשיך ולא להישבר מהמצב הגלמודי בו הוא שרוי.

אחד מאותם גלמודים היה הר"ר ישראל מאיר בויארסקי ז"ל, שמוצאו היה מברנוביץ, וכאשר עלה בודד וגלמוד לארץ, הגיע הרבה גם לביתו של אביו של הגרב"צ, הגאון רבי שמואל פלמן זצ"ל רב ביהכנ"ס היכל מאיר בתל אביב, שהכירו עוד מימי שבתו בברנוביץ.

הגרב"צ שכבר הכירו מבית הוריו, כאשר הגיע לישיבה המשיך בדרך שבו שקיבל בבית הוריו, קירבו והאיר לו פנים, ומצא תמיד איזה סיפור מעניין או אימרה טובה, כדי לומר לו ולשמח את רוחו. בהמשך השנים לאחר החתונה של הגרב"צ הוא היה מרבה לבקר גם בביתו, וגם שם מצא בית פתוח, ומלא וגדוש בחסד ובהטבה לבריותיו של מקום.

פעם אחת דיבר ר' ישראל מאיר בויארסקי, עם אחד ממכריו מהישיבה, וכה אמר "אתה לא יודע מי זה ר' בן ציון פלמן... אבל אני כן יודע מיהו, בא ואספר לך סיפור שתבין במי מדובר".

עם זאת, יחד עם כל ההוקעה והכאב העצום, בפנינו עומדת הזדמנות-פז שאין בדומה לה לתת מענה הולם לאנשי 'המדינה היהודית היחידה' שבועטים ורומסים: לחזק, לעודד ולהעצים את עמלי התורה הצעירים - עתיד האומה היהודית.

כשהם מגיעים אלינו בימים אלינו בערב חג הפורים לא ניתן להם רק מעות, אלא גם לב. נזרוק להם כמה מילים טובות. נזכיר להם כמה אנחנו גאים בהם. כמה אנחנו מעריצים אותם. הרי לא כל דור ישיבתי נרמס בראש כל חוצות כמו הדור הצעיר שלנו אשר עומד בגבורה איתנה מול כל הרוחות הזועפות והרעות שבחוץ. זה לגמרי לא קל ודורש הערכה גדולה.

הרשו לעצמכם להעניק להם בשמחה חטיף או שתייה מרווה כדי לעשות להם טבו על הלב.

מותר, כמובן, להתאמץ כדי לתת להם יותר ממה שתכננו לתת עבור מפעל ה'תומכי תורה' שלהם. כי בשעה שיוזרים עליהם בליסרטאות - זה הזמן לחזקם יותר מתמיד בנתינה מרובה וגדושה.

בזמן שבני-הישיבות הזכים והטהורים שלנו מושפלים, אנחנו נכבד אותם. זו השליחות שלנו כעת. זו ההזדמנות שלנו.

ומי יודע, מי יודע אם לעת כזאת הגענו למלכות.

אברהם ישראל פרידמן

הם משפילים, אתם מכנדים

בחורי הישיבות הקדושות, ענקי-האומה שעוזבים את כל ההבלים הארעיים שהעולם הארעי שלנו מציג ומתעסקים בתורת-הנצח של העם היהודי נתונים ללעג, לבוז ולמשיסה ב'מדינת היהודים היחידה' (לפחות לפי ראש הממשלה). בחסות ממשלה 'מסורתית' בחורי ישיבות נחטפים מידי-ליל ממיתותיהם ב'עוון' שיש רק ב'מדינת היהודים': עוון לימוד תורה. זהו חילול השם מחפיר, אות קלון למדינה שברוב-עזותה עדיין מגדירה עצמה 'יהודית'.

ואותם גורמים שרודפים את בני-הישיבות בצורה מחרידה, הם אלו - לא יאומן - שמתחפשים ל'חרדים' ופותחים פלוגות 'חרדיות', כאשר לא ברור למה אותם פלוגות 'חרדיות' עדיין לא נשלחו לתפקיד חטיפת בחורי הישיבות בגין העזתם ללמוד תורה כמימים-מימה.

חדש!

מקורי, מפתיע ומעורר חשיבה!

לפרטים ורכישה: פלא: 0504116867 דוא"ל: a0504116867@gmail.com